

הישיבה המאתיים-ושבעים ותשע של הכנסת השישית

יום רביעי, י' אייר תשכ"ח (8 מאי 1968)

ירושלים, הכנסת, עשה 12.30

א. הצעת סיעת המרכז החופשי להביע אי-אמון לממשלה

על כן - סירוב עקשני להתנחלות אזורית נרחבת וד-חופה, בקנה-מידה ממלכתי, סירוב דווקא ביהודה ובשומרון; על כן - התנכרות משוערת לנחשונים שזינקו לשוב לעיר האבות, חבירון, והכל לקראת הנסיגה, ובשם בלחות והדמוגרפיה.

והריני שואל: מה פשר ההיסטריה המלאכותית הזאת שאתם יוצרים עכשיו נוכח המיעוט הערבי בארץ-ישראל המערבית המאוחדת? כשהצינונות גמרה ואומר לשוב לארץ הזאת, כלום לא ידענו עיוש בה ערבינו? כשעשנו נא אליה - כלום התכווננו לשוב לחולות ולשופלה או לארץ-ישראל? כשהיינו פה בשנות השלושים חצי מיליון יהודים, תבענו את ארץ-ישראל זו כמדינה עברית ובה תשע מאות אלף ערבים; ועתה בשהם מיליון וחברע ואנו שני מיליון וחצי - נבהלנו? מה הפאניקה הגיטואית הזאת שאתם מחוללים בעם באיציטלה מזויפת של חדרה ליהדותה של המדינה?

השלטון הזה, בשינויים מסויימים, כבר גטש פעם - ללא כל הצדקה ובשם הדמוגרפיה - את חבל עזה. נטישה זו ועלולה היתה לעלות למדינה באסון איום באביב של השנה שעברה, ונאלצנו לשוב ולשלם בעבור שחרורו המחודש של חבל עזה המופקר - מחיר דמים יקר. עתה אין עוד איש המעונין להעלות על ההצעת נסיגה משם. האומנם עלינו לערוך ביקור כפול בכל חבל משוחרר, דר, ולשלם פעמיים בדם יקר אשר תחזור תחושת המולדת למוחזות?

מה היא העדיפות של המת הגולן - ואין גבול לחשיבותה - אך מהי העדיפות של זמת הגולן הרוכבת על עין-גב וישראל-ישוב, לעומת משלט קלקיליה הנשקף על שדה התעופה בלוד ועל תל-אביב, ולעומת משטחי בית-גאלה ובייתר המסואל החולשים על ירושלים?

אדוני היושב-ראש, לא מבחינה מדינית ולא מבחינות רבות אחרות, לא נוכל להישאר לאורך-ימים בכל השטחים האלה ככובשים החולשים בכוח הנשק ועל חבלי ארץ שאנו עצמנו מגדירים אותם כזרים וכנתונים למי-קוח. אנו נוכל להישאר בהם לצמיתות אם נבוא אליהם כעם השב לארצו, להתגנח בה, ויחד עם תושביה הנוכח-יים לבנות בה את חייו.

יתר על כן, אשליה מסוכנת היא שנוכל לקיים לאורך זמן את מזרח ירושלים כחלק של וכלתי-נפרד מיש-ראל, ולתעביר את העורף הטבעי שלה - דמאללה, בית-לחם וכיוצא בהן - לריבונות זרה. נכבדי בית-לחם חבינו זאת וביקשו את סיפוח עירם לישראל. לא כן שרי הקריה.

ההכרעה תלויה בנו, בראש וראשונה - בנו. לעומת מעצמות-העל המגולות, ואף לעומת מדינות בינוניות, מיעצר כוחנו. אך באזור הזה - ולגבי האזור הזה - משקלנו הסגולי וכוח רצונו הם שיקבעו. אלא שסימני

היו"ר ק. לון:

הנני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת. הכנסת תתחיל בסעיף כ"ז של סדר-היום: הצעת סיעת המרכז החופשי להביע אי-אמון לממשלה. רשות הדיבור לחברי הכנסת ושמואל תמיר.

שמואל תמיר (המרכז החופשי):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. כמי שהעלה בבית הזה לראשונה, ביום 23 במאי 1967, בשם המרכז החופשי, את התביעה להקמת ממשלת חירום לאומית חרף התנגדותו והתקיפה של הרוב המכריע בכנסת; כמי שהדגיש, אף לאחר המלחמה, את האשראי הגדול שכל חלקי העם - בקואליציה ובאופוזיציה - נותנים בנפש חפצה לממשלת החירום ישקמה; ומתוך אותו ציווי לאומי עליון - הריני מביא ועתה לפני הבית, בצער רב, את התביעה להבעת אי-אמון לממשלה זו.

בדרכנו, אנו ושמחים לשבח ואף להעלות על גס כל צעד שנוקטת ממשלה זו, אף בימים אלה - ויש כאלה. כך היה ומצעד האדיר בירושלים. כזו היא הופעתו הגאה של השגריר תקוע, ושאו ושולחים לו ומסאן ברכות על הצליל החדש שהעלה בשם ישחאל בדינוי האו"ם. אך עובדות חיוביות אלו אינן יכולות לשנות את סך-הכל המדיני העגום והחמור ביותר.

בניגוד להצהרותיה והקדמות כי איפה מוכנה להתחייב לדבר אלא במסגרת משא-ומתן ישיר לשלום, הודיעה עתה ממשלת ישראל מראש - וזאת מתוך היענות לסחטנות של נאצר וחוסין, באמצעות גורמים שונים - כי היא מקבלת על עצמה את החלטת מועצת הבטחון מיום 22 בנובמבר 1967, המחייבת בין היתר את - אני מצטט - "נסיגתם של הכוחות הישחאליים המזרחיים מטרטוריות ושנכבשו בסכסוך האחרון". מזה שבין-עות הבנים עשתה הממשלה את החלטת מועצת הבטחון לאבן-היסוד למדיניותה - במידה שיש לה כזאת -, ובכך הדתה קבל העולם כולו כי אין לנו זכויות מהותיות למה שהוגדר כ"טרטוריות כבושות", וכי הנסיגה מהן היא יסוד מוסד לתנאי השלום המקווה.

אדוני היושב-ראש, את השלום עם ומדינות הערב ביטא תביא מדינית זו; אך היא הניסה את ישראל למהלך מחיר ומסוכן במדרון הנסיגה הטרגית. ושוב אין זה סוד מאילו "טרטוריות כבושות", בראש וראשונה, מתכונת ממשלה זו לסגת: מיהודה ויזמורן, שרים שונים, ובדאשם שר החוץ - המוסמך לכך בשם הממשלה כולה - אמרו זאת במלים שאינן מותרות כל-ספק. במקביל לכניעתם ההדרגתית בזירה החיצונית, הם מגסים לערוך ושיטפת מוח קולקטיבית בציבור הישראלי לקראת הנסיגה: תחילה בשם עודפי הירקות, ועתה - בשם הדמוגרפיה.

על כן - מתן תוקף מדיני, משפטי ומוסרי מטעם ישראל לחוק של המלך ההאשמי ביהודה ובשומרון;

אין לנו אמון בה — כי מדיניותה המשקית האינ-טרגטית של ממשלה זו מונעת עליה מארצות הרווחה, שהיא עתה יותר מתמיד נשמת אפנו.

אין לנו אמון, — כי ממשלה זו מסרבת לממש את הריבונות הישראלית בחבלי ארץ-ישראל המשוחררים הלכה למעשה.

אין לנו אמון, — כי ממשלה זו צועדת בדרך בלתי-שקולה והרפתקנית, המכשירה את הקרקע ביורה החיצונית והפנימית לנסיגה הרת-סכנות מן הגבולות הנוכחיים, המבטיחים את עצם קיומו הלאומי, וממחזקות בהדרגה את הישגי הנצחון המופלא של מלחמת-ישיבת-הימים על כל הסיכויים האדירים הגלומים בו.

אין לנו אמון, — כי דרכה של הממשלה מסכנת את הסיכויים הראליים למציאת של שלום, ובחולשתה התבוסתית עלולה להביא על המדינה סיבוב רביעי של מלחמה.

אדוני היושב-ראש, הדברים נתונים. יש פה רוב מס-פרי ניכר ביותר אשר ידחה את הצעתנו כעבור שעה קלה. ידחה היום, ולוואי ולא יימלא חרטתו בעתיד.

כבר היה לעולמים. הרוב, הרוב אשר לגלג בסכלותו, וברבה בוטה, לחזון הציוני המדיני של הרצל ונורדאו; הרוב חסר-האחריות ואשר ירד לחייהם של לוחמי נל"י הנבונים והמפוקחים; זה הרוב — בשינויים קלים — אשר בז שנים ועל שנים לצבאיות העברית המחזשית; זה הרוב אשר יידה אבנים בז'בוטינסקי עת האיעק בדם לבו את המוני היהודים באירופה להציל את חייהם, מן השואה בפניו דחוף; זה הרוב אשר ימתוך היסטוריה של פחדים-עטופי-מליצות הסגיר את לוחמי הארגון הצבאי הלאומי ולוחמי חירות ישראל, השקולים בדיעתם, לשל-טון חור; זה הרוב, תמיד בטוח בעצמו וזוחל בדעתו, אשר בבהלה חורה לצה"ל לחזור מתנופת ההסתעפות של אל-עירש ב-1948, ולשוב ולסגת מחבל עמה, בהעדר כל לחץ ממושי, ב-1956. זה הרוב.

הרינו גאים לא להימנות עם הרוב הזה, ואנו מגלים את תביעתנו להבעת אי-אמון לממשלה הנוכחית על-ידו.

היו"ר ק. לוז:

רשות הדיבור לראש הממשלה.

ראש-הממשלה ל. אשכול:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. חבר-הכנסת תמיר העלה בדבריו תיאור מסולף (ואוסף: גם יהיר) במידה גדושה, על מדיניותה ועל פעולותיה של ממשלת ישראל או ממשלות ישראל, כפי שהרחיב את היריעה בסוף דבריו, והכתוב שלו מדבר לא רק בממשלה הזאת, כי אם כמעט מיום היות ממשלה. הוא גם אמר שהוא גאה שלא להימנות עם הרוב הזה, ואני מאחל לו ומברך אותו שיתנאה במצב זה לאורך ימים.

עמואל תמיר (המרכז החופשי):

עוד ניווכח.

ראש-הממשלה ל. אשכול:

הוא נגע בגאומו בכמה נושאים מדיניים (הייתי אומר: עדימים) שהטיפול בהם מעל במת הכנסת אינו לברכה. אני יודע שהמלה „פטריוטיסם“ שגורה בפיו של

ההיכר של ממשלה זו הם ההיסוס, הפחד-מקבלת-הח-לטה, הרתיעה-ממדינת-הלחץ.

הנרבים, מחוץ ומבית, ואלה הניצבים מאחוריהם, אינם מאחרים להסיק מסקנות. מה ארוכה הדרך שעבר הרוח המצרי מאז נאום ההתפטרות רווי-החמלה-העצמית ועד לשחצנותו הגוברת עתה! ומה רב המרחק שפסע ראש עיריית חברון, ג'עברי, מאז יצא מעורו להשכיח את דציחות העבר, ועד אשר ההין בעזות-מצח לאיים ש"היו צרות" אם לא יפנו המתנחלים היהודים את חברון!

שתי התופעות הללו גם יחד יונקות מדרככם, הדרך של פחד-מקביעת-עובדות, של התרוצצות עצבנית בבירות העולם, ובראש וראשונה הריצה המתמדת אל האדונים המסורתיים משכבר הימים, והבריטים; דרך האפולוגטיקה האומללה והמלל האינסופי על מה נוותר ומניין נסוגו.

אדוני היושב-ראש, העם הזה עיף להורגים ולשפך דם. העם הזה הוא שבע מלחמות. העם הזה חרד לכל נפש, לכל חייל ועל הגבול, לכל יאורה היוצא לדרכו. העם הזה הוא עם צמא ושלום, שמעטים, אם בכלל, כמותו בעולם. אבל הפאן-ערביסם לא יכרות ברית שלום עם ישראל, לא בקווי הפסקת האש, לא בקווי ה-4 בינו, ולא בקווי ה-29 בנובמבר 1947. כבר קדמו למד אבן ולממשלתו פוליטיקאים שניסו לפייס רודנים והבטיחו לעמיהם שלום למאות שנים, והתוצאות ידועות... מדי-נות ותרבויות חופשיות, עמים ואחרים במזרח התיכון, עוד יושיטו ידם לשלום. אבל לא האימפריאליסם הערבי שמרכזו הנוכחי הוא בקהיר. ראשיתו ושל השלום לא יוכל להיכון אלא כאן, בארץ-ישראל, עם יעחבי ארץ-ישראל. לא על-ידי יצירת מדינה חדשה שתהיה עד מהרה למדינת חופשיות, ולא על-ידי פיקציות למיניהן, אלא בדרך הטבעית של חיים בצוותא, במציאות של שלום, במסגרת הריבונות הישראלית בגבולות הנוכחיים. ואף מכך מתחמקת ובורחת ממשלה זו.

שיטת הפעולה הליברלית בשטחים היא חיובית, אך היא בלבד לא תחולל את הנס. נקיטת יזמה חיובית, ולוא ראשונית, לפתרון בעיית הפליטים היתה מקדמת את עניין השלום יותר מכל הדיפה העצבנית וחסרת הסיכוי אחרי חוזה סביד עם נאצר או חוסיין.

טלו את ירושלים. אדוני ראש הממשלה, ירושלים מאוחדת ממנה לא ניסוג בשום תנאי — לאז היא יש-ראלית לצמיתות? למה איפוא אנו מחכים בטיפולנו ב-65 אלף האזרחים החדשים-ישינים שנתוספו אלינו? מדוע לא החילנו להגות בהם, לכל תוב, כאחריי ירושלים ממש? מדוע לא התחלנו לטפל בבעיות הפיצויים המגיעים להם על הרכוש שעבר באמצעותנו לזולתם? מדוע לא נפעל בקצב, בתנופה, ברוחב-לב, כאן, במקום שאנו יכולים לא לדבר על שלום אלא לעשות שלום, שלום שיהיה הגשר ההדרגתי לשלום הכולל באזור? ושוב, בידנו הוא, בראש וראשונה בידנו.

אין לנו אמון בממשלה זו. זוהי ממשלה שהמפריד בתוכה מחיבה עתה על המשותף. אין לה רעיון משותף, לא ביחס לערבים, לא בהתייחסות לשטחים, לא בתחומי העלייה ולא בנושאי המשק. המכנה המשותף האחד — הרצון להיאחז בקרנות המחבש של השלטון, כל עוד רק ניתן.

— הצעת סיעת המרכז החופשי להביע אי-אמון לממשלה (אשכול, לוז, פרוש) —

ביקשו לכפות עליו נסיגה בלא שלום ובלא בטחון; הדפנו נסיגות חוזרים ונשנים להערים על החלטות מו"צ עוצת הבטחון ולתת להן פירוש מוטעה, חד-צדדי ואנטי-ישראלי. ודאי שאין לתלות בנו את הקולר על שאויבנו מנסים מדי פעם בפעם ללכת בדרכם. ממשלה יש לש-פוט לפי פעולותיה ולפי מעשיה כדי להתגונן ולהדוף כל מזימה.

מתוך הערכת המצב המדיני, מתוך ידיעתו בהיקפו המלא ובפרטיו, ואני מדגיש זאת, — אני אומר: מותר לחבר-הכנסת תמיר ולחברי סיעתו להניח ושואלי יש דברים, פרטים ועניינים במערכה הגדולה הזאת, שאינם ידועים לו והידועים לנו, בהכרח, לפי החובה והזכות. ישראל — וכבר נאמר הדבר פעמים רבות — היא בן יחיד, במידה מסוימת, במאבקה הרציני והחמור; ואולי יש כמה דברים שאינם נראים ואינם ידועים לחבר-הכנסת תמיר ולחברי סיעתו. מתוך רצונו הכן בשלום, סייענו בידי השגריר יארינג במאמציו לזמן את מדינות ערב ואתנו למשא-ומתן לשלום. וכל זאת בהתאם למה שני-אמר ושדובר בכנסת ובעולם בקשר לעמדתנו.

חבר-הכנסת תמיר, אנו פעלנו לביצורה של המדינה בתחום המדיני, ההתיישבותי והכלכלי, ואני מתייחס לשאלה זו אלא ברמיזה. אותה והזכות את חברון ואת הקמת היישובים. לטובת העניין איני רוצה להיכנס לפרטי פרטים. רק אומר, שפעלנו לביצורה של המדינה בתחום מים אלה ואנו עומדים בעיצומם של מעשים המתחייבים מצורכי הבטחון וביצור גבולות ישראל והתפתחותה. המאבק המדיני נמשך וימשך בהתמדה ובעקשנות. חזקה על ממשלת ישראל ונציגיה ויוסיפו לעמוד בו, בשם שעמדו עד כה.

אני מסיים, ומבקש מאת הכנסת לדחות הצעת אי-אמון.

היו"ר ק. לוז:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת פרוש.

מנחם פרוש (אגודת ישראל):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. סיעת אגודת יש-ראל תימנע מהצבעת אי-אמון לממשלה, לא מפני שיש לנו אמון בממשלה, אלא מכיוון שאנו סוברים כי אין זה כדאי וראוי לערער בצורה כזאת, ספי שהועלתה על-ידי המעוררים, על מדיניות הבטחון של הממשלה.

אין זאת אומרת שאנו תמימי-דעה עם כל מהלכה המדיניים של הממשלה, אבל במצב המדיני והבטחוני המסובך שאנו שרויים בו — כאשר אנו מוקפים אויבים גלויים וסמויים מכל עבר וצד, כאשר על כף-המאזניים מונחת היים שארית ישראל בארץ ישראל — הדיון רציני הוא מכדי שנזשה לעצמנו להשתמש במפגנים אשר גלולים רק לשמח שונאים, כי יאמרו: הנה מתגלים גלויי ריב פנימי בישראל, ואי-אפשר לדעת כיצד מפגנים מעין אלה יכולים להתפרש על-ידי שונאינו תוך הפרזות דמיוניות על התפוררות מערכות בית ישראל, דבר שיכול גם להולכים שולל בהתנכלויותיהם לנו.

בהודמנות זו ארשה לעצמי לומר: דווקא מתוך כך שכל הבעיה של עתידם של השטחים המוחזקים היא בעיה כה רצינית, כה עדינה, דווקא מפני שאנו יודעים כי רובן המכריע של הסיעות בכנסת — זולת יוצאי

חבר-הכנסת תמיר, ובשם מושג זה מותר לדרוש שיהיה אף הוא זהיר בהצגת עניינים ובהסברתם. אין אני רואה עצמי כן-חורין, על אף הכל, להתפרק מן האחריות ומן הזמירות והמוטלות עלי, ולהיכנס לפיזיוס ולהסברה, כדי להעמיד דברים על דיוקם ואמיתותם. אילו עשיתי זאת, היתה מתקבלת תמונה ואחרת לגמרי, לגמרי. חבר-הכנסת תמיר עשה כל מה שאפשר לעשות כדי להציג את העניין בראי עקום,

אומר לכנסת מה שהיא יודעת: לדיון בנושאים אלה, בתקופה זו, — וחבר-הכנסת תמיר הוא אחד מאלה שהציעו להגיע בתקופה זו לממשלת חירום או לממשלת ליכוד לאומי, והוא צריך לדעת זאת — יש ועדת החוץ והבטחון, הפועלת על דעת הכנסת ומטעמה. ועדה זו מקבלת דיווח שוטף ומלא על כל הנושאים המדיניים והבטחוניים. אוסף פטרויים, ושם גם, לפעמים, אינה מקבלת, הרי היושב-ראש שלה וחבריה עומדים על כך שהדברים יובאו לפניו.

נראה לי, שגם אם הסיעה, המעלה נושאים אלה, קטנה — וחבר-הכנסת תמיר ניסה, במשך רגעים מעטים, להביא לפנינו אנציקלופדיה שלמה של כל העניינים והנושאים של קיום מדינה, או של מדינה במצור, או של מדינה במלחמה, או של מדינה בניצחון, של כל מה שעובר עלינו — נראה לי, שגם סיעה קטנה, המביאה נושאים אלה והמציעה להביע אי-אמון לממשלה, גם כשהיא זוהרת מאוד, ראוי גם לה לשמור סייגים ומג-בלות בדבריה ובדרישותיה לבידור פומבי, כדי שלא לגרום נזק מדיני. פטרויים, או המשתמשים במלה זו לעתים קרובות יותר ממני, בוודאי ובוודאי מותר להם שיחשבו פעמיים, ומותר להם גם להניח שלא על כל דבר אפשר לענות, ושאין טעם לענות על דבר אחד ולא לענות על דבר אחר.

לצער, קשה לציין ששקול מפוכך זה מנחה בכלל את פעולת הסיעה הזאת בכנסת. קשה לי שלא להיזכר, שבמי פעולת כראמה-סאפי מצא מנהיג הסיעה לנכון לעלות על במת הכנסת ולעסוק בנושאים צבאיים, שכל דיון פומבי בהם מזיק והצניעה יפה לו, והוא הגיע אפילו עד כדי דרישת ועדת חקירה פרלמנטרית, וכל זאת — בעצם הימים ההם, היום, כששר החוץ ויגורינו באו"ם נתונים בעיצומה של מערכה מדינית כבדה, ושמותי לשמוע גם מחבר-הכנסת תמיר משפט אחד לפחות שיכולתי להסכים לו, כאשר אמר כי מן הראוי ומן הדין הוא שנשלח להם ברכת יישר-כוח — בכל זאת הוא רואה לתקוף אותם ולהטיל דופי בפעולתם. וזאת — על אף הצלחתו, רבותי חברי הכנסת, במערכה המדינית במלח השנה הזאת, ושבמרסוה עמד שר החוץ, ואף ויגורינו באו"ם — כפי שחבר-הכנסת תמיר אמר בעצמו — עומד עמידה איתנה בשער בת-רבים להגן על ישראל, על כבודה ועל יוקרתה, נגד כל המשטינים והמלעיגים והצו-רדים. ושינה לא ראיים ל"ישר-כוח".

מדיניותה של ישראל גלויה וידועה. שר החוץ ואני הודענו עליה בכנסת ובמעמדים פומביים שונים. עיקריה הברורים נקבעו על-ידי הממשלה ואושרו בכנסת. מדי-ניות זו הוכיחה את עצמה עד עכשיו במבחן המעשה.

מאז מלחמת ששת הימים, עטורת הנצחון, אנו עומדים במאבק מדיני לכינון השלום וליציב בטחונה של ישראל לדורות. הדפנו את נסיגותיהם של אויבנו, אשר

אותנו אחר כך אם נאמר כי לא לעולם נוכל להתייחס בשוויון-נפש להתעלמות כזאת מאגודת ישראל המייצגת גוונים חשובים למדי, נכבדים, ביהדות, הן בארץ והן בתפוצות ישראל.

ברור כי יחד ועם כל בית ישראל בארץ ישראל ובכל תפוצות ישראל אנו עומדים מלוכדים במאבקינו ובמערכותינו המדיניות והבטחוניות.

תפילתנו ותקוותנו — בשם שהגענו עד הלום, עוד נוסה ליום הנצחון הגדול של „ועלו מושעים בהר ציון לשפוט את הר עשו, והיתה לה' המלוכה“.

הי"ר ק. לוז :

רשות הדיבור לחבר הכנסת חביבי, ואחריו לחבר הכנסת אבנרי.

אמיל חביבי (הרשימה הקומוניסטית החדשה) :

אדוני הוישבר-ראש, כנסת נכבדה. סיעתנו תימנע מההצבעה על הצעת סיעת המרכז החופשי להביע אי-אמון בממשלה. אין בהימנעותנו זו כל החלשה בהתנגדותנו הנמרצת למדיניותה של הממשלה: מדיניות הר-פתקנית אשר הגבירה את האיבה והבדירות ואת הסכנות המאיימות על הבטחון. ואנו סוברים כי החיים עצמם יאלצו את הממשלה, בסופו של דבר, לנטוש מדיניות זו.

אולם אין אנו יכולים, ואין אנו רוצים, לתמוך בהצעת אי-האמון של סיעת המרכז החופשי. אנו מתנגדים לנימוקה ולמטרותיה. ואנו רואים בהצעה זו כניטוי לאותו עוורון פוליטי אשר הממשלה בעצמה נגועה בו ויצרה אותו כתוצאה ממדיניות ההתפשטות הטריטוריאלית שלה ומהכוחות הפזיזות על סיפוח החלק הערבי של ירדן שלים ומהכוחותיה כי קווי הפסקת האש הם גבולות טבעיים ובטוחים, וכדומה.

לצערו הרב, אין אנו רואים כל סימן המעיד על נכונות הממשלה הנוכחית לסגת ממדיניותה ההרפתקנית והכושלת. אין הממשלה בהרכבה הנוכחי מסוגלת לנקוט מדיניות אחרת, מדיניות ריאליסטית התואמת באמת את אינטרס השלום. אולם הולכים ומתרכבים הסימנים המעידים על דבר אחר, המעידים שיהיה קשה לממשלה להתמיד במדיניותה העיקשת ולעמוד לאורך-ימים על סירובה לבצע את החלטת מועצת הבטחון מה-22 בנובמבר באשקד.

ברור לנו, כי גם חבר הכנסת שמואל תמיר רואה את הסימנים האלה, הוא חושש מפניהם, הוא ואחרים גם בתוך הממשלה מגסים בלכום את ההתפתחות ההכרחית. אנו מזהירים מפני נסיגות אלה אשר תוצאתן היחידה תהיה מחיר יקר יותר לנסיגה מהשטחים הכבושים מאשר תיאלץ הממשלה לסגות.

זוהרים אנו נסיגות דומים בעבר אחרי מלחמת סיני, כאשר גאלצה ממשלתו ושל מר בן-גוריון לסגת. גם אז אורגנו לחצים נגד הנסיגה. אורגנו הפגנות רועשות, אך הלחצים לא הועילו.

טוענים כל אלה החושבים כאילו ישנה לפני הממשלה הבדירה בין נסיגה ואי-נסיגה. מדיניות הכוח וההתפשטות טוט הטריטוריאלית לא רק שאינה זקוקת, לא רק שהיא מרחיקה את השלום, אלא היא גם מדיניות כושלת. היא מנוגדת תכלית הניגוד למצב האמיתי של יחסי

דופן — שואפות באחד לשלום המדינה כמו לשלמותה, תוך שמירה על בטחוננו, נימנע כולנו בלי יוצא מן הכלל מלהתווכח בנושא זה בפומבי; נימנע מהצהרות, נימנע מלהשתמש בנושא עדן, רגיש ורציני זה בנושא להתנגשויות בינינו ועל-ידי עריכת אסיפות ומפגנים, זה מזיק. בזה משיגים ההיפך ממה שרוצים באמת. כי לכל פעולה ודיבור בנדון זה יש הד עצום בקרב שכנינו ובקרב אויבינו.

ידוע אני כי ישנם חילוקי-דעות, אבל אפשרי להחליף דעות ולהשפיע יותר בבידורים פנימיים, ובכל אופן אין לי כל ספק כי במפגנים ובויכוחים פומביים עלולים להיוק יותר מאשר להועיל.

ידידנו המכובדים בסיעת המרכז החופשי, עם כל אמוננו כי כוונתכם בודאי לטובה, לא נוכל להתעלם כי מפגן כזה של הצעת אי-אמון, שידעו מראש שאין זה אלא מפגן, יכול להזיק לאינטרס המשותף לכולנו ולכם והוא החזית המשותפת כלפי שוואינו.

בטוחני גם שלא סיעת המרכז החופשי ולא מיישור אחד אינו מעלה על דעתו כי אנו וכמונו גם רבים כואבים ודואבים פחות ממציגי אי-האמון על אשר מפני חטאינו גלינו מעל אדמת אבותינו. כולנו מוכנים ומצפים ומוכנים לעשות הכל להחזיר בפרט יישובן של עיר האבות וכל ארץ האבות, ארץ הקדוש, במיליוני אחינו בני ישראל שיישובו בה לבטח. בולנו כאחד נאמנים לכך.

יחדלו כולם לשחק בפוליטיקה ולנהל ויכוחים מדיניים חריפים הנוגעים לקיומנו ובטחוננו עם העלאת הגשות קדושים. אל נא נשחק באש.

סיעתנו לא יכלה להצטרף אל המביעים אמונ בממשלה, מכיוון שאין לנו ולרובות שולחנו אמונ בממשלה זו. שכן גם בימים גדולים אלה של התגלות חסדי ה' נסים ונפלאות בכל מערכותינו, לא נשתנה דבר לטובה בכל ישורת הדברים שתבענו ואנו חוזרים ותובעים, דבר דים הנוגעים לשמירת עקרונות יסוד עמנו, עם ה' עם התורה. לא אפרט הכל, אולם קשה לא להגיד בגלוי כי אין לנו אמונ בממשלה על אשר מרשה היתרי עבודה בשבת. אין לנו אמונ בממשלה על אשר עד כה לא נענתה לתקן תיקון כה אלמנטרי, לא לגתח לאחר המוות בלי הסכמת המשפחה. אין לנו אמונ בממשלה על אשר עד כה לא מנעה בצורה חוקית ציד נפשות על-ידי המיסיון. אין לנו אמונ בממשלה על אשר אינה גורדת פריצות העברה על הדת. אין לנו אמונ בממשלה על אשר לא העלתה רמת מעמדה להחזות כי ימין ה' רוממה, ימין ה' עושה חיל. ולא בוחי ועוצם ידי עשו את החיל הזה.

חילינו המהוללים, חיילי צבא הגנה לישראל שעומדים במערכות, ויחסי ומחזים כי כל הישיגיו ונצחונותינו — מאת ה' היתה זאת, היא נפלאות בעינינו.

הק בגלל יחסה של ממשלה זו לעקרונות הדת אין אנו שותפים בה, ואין לנו אמונ בה.

במה שנוגע למדיניות החוץ והבטחון של מדינת ישראל, אני רוצה לקבוע בהחלטות זו, כי לא ייתכן להעלים ולהתעלם מסיעה בסיעתנו, שאין לה נציגות בשום צורה שהיא בוועדת החוץ והבטחון, בה מדווחים ודנים בבעיות אלו אשר כולנו שותפים להן. ואל יאשימו

האמון בממשלה שהוגשה על-ידי סיעת המרכז החופשי, רצוננו להדגיש כי אנו נתמוך בכל צעד אשר תנקוט ממשלת ישראל בעתיד למען ביצוע החלטות מועצת הבטחון. אנו נתמוך בכל הכחזה על נסיגה מכל השטחים הכבושים. אנו נתמוך במדיניות של פתרון צודק של הסכסוך הישראלי-הערבי בדרכים מדיניות, בדרכי שלום והסכם ולא בדרכי כפייה.

אנו, הקומוניסטים היהודים והערבים, מעולם לא סטינו מאמונתנו כי סכסוך זה אין לו פתרון אחד וולת הפתרון המדיני הצודק והמוסכם, ולא סטינו ממאבקנו למען הסדר זה. תוצאותיה הפוליטיות של מלחמת יוני הוכיחו כי צדקנו באמונתנו ובמאבקנו. אלה המשמיעים אותנו, הם עצמם בוכים על גורלה המר של מדינותם ההרפתקניות והכושלות. שני עמי ארץ זו, יהודים וערבים, החפצים בחיים, יבחרו בשלום.

היו"ר ק. לוז:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי (העולם הזה—כוח חדש):

סביר להיחשב-ראש, כנסת נבכדה. אתמול ערכנו חשבון נוקב ועם הממשלה ואנו פטורים מלחזור עליו היום. אולם איננו פטורים מלערוך את החשבון עם הסיעה שהגישא את הצעת אי-האמון.

לא אולעג להצעה מפני שהוגשה על-ידי סיעה קטנה. ולא רק מפני שאני עצמי מייצג סיעה קטנה מאד בבית הזה. כל דעיון גדול, התחלתו בסיעה קטנה ואפילו בסיי- עת יחיד. בנימין זאב הרצל, הצשקף עלינו כאן, היה סיעת-יחיד בעם היהודי, והיום אין איש זוכר מי היה הרוב. המיעוט הזעיר קבע את ההיסטוריה.

אולם במה דברים אמורים? במעטים המתנייעבים לפני העם בראש מורם, המניפים דגל של כשורה מפור- דשת, הלוחמים על דעתם וחוכים לאמון החוגלים בה, עד להפיכתם לרוב. האם כך יעשה סיעת המרכז החופ- שי? האם הגיעה לכנסת כיש חזוניה בחשימה משלה? האם זכנה בקולות משלה, רבים או מעטים? לא מנה ולא מקצתה. לא הבוחרים בחרו בסיעה זו, אלא מוכי- רות תנועת החירות. לבוחרים לא היתה ושום השפעה על הרכב השימה זו. הבוחרים יכלו רק להצביע בעד השימה ושבראשה עמד מנחם בגין, ועל חישובו שלו בלבד אפשר לזקוף את הקולות. אם סיעה זו מונה כיום שלושה חברים בכנסת, הרי זה מקרה בלבד. זה יכול היה להיות חמישה, או אחד, או אפס. כי היא באה הנה בדרך ההתחכמות, בדרך ההתחבולה. מה גם שראש הסי- עה, במידה שדעותיו נודעו בכלל וציבור, טען ואז כלפי ראשי תנועת החירות שהם נוקשים מדי ודרש מהם לזווד על נוסחאות נוקשות ומיושנות כגון "מיבצעי שיחרור" ו"שתי גדוד לירדן".

שמה תאמרו: "נכון, לא קיבלנו קולות אז, אך היינו מקבלים היום". לכן אין שום אסמכתה. להיפך, לפני חר- דש בלבד נערך סקר מטעם "מכון גיל", שתוצאותיו פורסמו בתנוות, ואני הלכתי לבדוק גם את נתוניו. מסתבר ממנו כי יש ספק המור ביותר אם סיעת המרכז החופשי היתה כיום עוברת אפילו את אחוז החסימה הקיים, ואין כל אפשרות שהיתה מקבלת יותר מציר אחד היום. זה כוחה של סיעה המתנימרת לייצג את המצפון הלאומי, את הגנעה, את הלוחמים.

הכוחות בעולם. אנו קוראים לממשלה להסיק את המס- קנות הנכונות מנסיין מלחמת סיני, ומססלון ההרפתקה האמריקנית בווייטנאם. אפילו אנשים מתוך השלטון הזה ומהתומכים בו זמהמקובלים עליו באים לכלל מסקנה ברורה שהמשך המדיניות הזאת מבדד את ישראל בער- לס ומחזיק ידיים. מר בן-גוריון, בגאומו השבוע בכנסת, בא לידי המסקנה שמעולם לא היה מצבה המדיני של ישראל בעולם כה חמור. השר ששון, ספי שפורסם בע- תנוות, הכריז במזכירות מפלגת העבודה, כי הזמן אינו פועל לטובת ישראל. למסקנה דומה הגיע נשיא ההס- תדרות הציונית ה"דר גולדמן. דיווחי העתנוות על מסעו הנוכחי של שר החוץ אבא אבן מדגשים את הקשיים שנתקל בהם בהסברת עמדתה העיקשת של הממשלה. מועצת הבטחון קיבלה החלטה פה אחד נגד עריכת מצעד זצ"ל בחלק הערבי של ירושלים. ועידת האו"ם לזכויות האדם קיבלה החלטה בגנות המדיניות היס- ראלית הרשמית בשטחים הכבושים. כל אלה ואחרים מעידים כי אי-אפשר לאורך ימים להמשיך במדיניות הסיפוחים הטריטוריאליים של הממשלה.

אולם קיימת ברירה אחרת. קיימת ברירה בין נסיגה מאונס דוגמת הנסיגה של שנת 1956 שלא הביאה לפת- רון ושלום, לבין נסיגה על בסיס ביצוע החלטות מועצת הבטחון מנובמבר אשוקד, נסיגה לפי הסכם אשר תפתח לפנינו את שער השלום. אנו נאבקים למען מימוש הברירה השנייה.

עשרים השנים שעברו הוכיחו ליהודים ולערבים, לישראל ולארצות הערביות, כי הסכסוך הישראלי-ערבי לא ייפתר באמצעי-כוח. אין לסכסוך הזה פתרון אחד וולת הפתרון המדיני, פתרון שלום צודק.

קיים רצון יע בקרב שני העמים, ועם ישראל והעם הערבי, להגיע סוף סוף להסדר שלום. קיימת הזדמנות היסטורית להציע את המזרח שלנו אל השלום. העמים לא יסלחו ושלטים אשר יתמצצו והזדמנות זו.

אנו שומעים על מגעיו של ראש הממשלה עם אנשי ציבור בגדה המערבית. ראש הממשלה יכול להעיד כי תושבי הגדה המערבית שואפים באמת להסדר שלום צודק. אולם השלום לא יקום על בסיס כיבושים. יחסי שכנות טובה לא יקומו באמצעות העונשים הקולקטיביים, בפיוצין בתים, בגירוש אישי ציבור ממולדתם, בהכרות הסגר על ערים שלמות או באיומים להדיח ראשי ערים מכהונתם, דוגמת האיום להדיח את ראש עיריית רמ- אלה. בשעה שנועשים כל הדברים האלה, מה התנועת במגעיו של ראש הממשלה עם אישי ציבור בגדה המער- בית? מה גאש מהתפארותו של שר הבטחון ושכביכל הוא יודע ליצור יחסי אמון יחסי ועם העם הערבי?

בל ישמע עם ישראל לעצתם של חוגים הרפתקנים אשר בשם "ארץ ישראל השלמה" דוחפים את הארץ הזאת בשלמותה עם בניה היהודים והערבים אלי תהום. לא במה שקרוי "שלמות הארץ" יבטח בטחונה של ישראל, אלא בהשגת השלום. גם חבר-הכנסת בן-גוריון מודה כי להתנחלות יהודית ישנם מרחבים גדולים בתוך מדינת ישראל, ואין צורך בכיבוש שטחים נוספים. אלה הדורשים בשם הבטחון והמולדת השלמה התנחלות יהו- דית בשטחים הכבושים, לא דואגים לעתידו של עם ישראל בתוך משפחת העמים הערבים.

כנסת נבכדה. בהימנעותנו מהצבעה על הצעת אי-

כמובן, הרמטכ"ל לובש מדים, ואינו יכול לפרט את דעותיו. אסור לו, אבל יש רמטכ"ל שפשט את המדים, והוא הרמטכ"ל עטור הילת הנצחון. ביום הראשון להיותו אומר דב-אלוף יצחק רבין: "המפ-נה ביחסי ישראל-ערב חשוב מהשיגים טריטוריאליים. אנחנו צריכים לעשות את המקסימום כדי להביא למפנה ביחסים בין ישראל וערב. בעיניי חשוב הדבר יותר מהשיג טריטוריאלי."

ישמא תאמרו: "טוב, כך אומרים הרמטכ"לים, אבל מה אומרים החיילים הלוחמים, כובשי החומה, כובשי המדבר, פורצי גולן?" אני מחזיק כאן לידי מסמך מיוחד במינו, הספר "שיח לוחמים", שבו כונסו דבריהם והת-לבטויותיהם וחשבונות הנפש של מאה ארבעים וחמישה לוחמים משלושים ושישה קיבוצים וישיבות, בני כמעט כל הזרמים המפלגתיים. כולם לוחמים, מפקדי טנקים, מפקדי מחלקות ופולגות, רגלים, טייסים, צנחנים, ובספר כולו, אף לא מלה אחת לטובת סיפוח.

הייתי יכול לקרוא כאן עשרות עמודים כדי להעמיד את הבית על דעת הלוחמים. הלוואי והיה לי זמן לכך. אומר לוטן, מפקד קרבי מקיבוץ יפעת של אחדות העבודה: "כל המשחק הזה עם ההיסטוריה — אנחנו יושבנו, ולפני כן הם יושבו, ולפני כן אנחנו ישבנו — לא משחק. כרגע משנה מי יושב שם, ולא מי ישב שם". דבר הלוחם לוטן.

ולוחם אחר, גילי מקבוצת גבע של מפא"י, החייל הראשון שנכנס לשכם בסערת קרב: "קיבלתי מאיזה בן-דוד של הצהרה לחתימה: הלוחמים מתנגדים להחזרת שטחים. ואני לא מאלה שחותמים. אנחנו מחפשים את השלום... גם בעזרת זה שנחזיר את שכם ואני לא מרגיש את שכם בתוך שכם שלי, על-ידי זה שאני יודע שאנחנו נכנסנו אליה הראשונים". דבר הלוחם גילי.

ולוחם שלישי, נחמן מנבע: "הבעיה הגדולה היא לא ליהפך למילטריסטים, לא ליהפך למרחיבי גבולות על חשבון עמים אחים". דבר הלוחם נחמן.

ישמא תאמרו, כפי שאמר חבר-הכנסת חמיר באן היום: לא צריך רוב, לא בעם, לא בנוער, או מה נשאר? מה נשאר — זולת הדיקטטורה של מיעוט קטנטן, בעל סממנים מובהקים הנוכחים לנו מאירופה, של מיעוט צעקני, מצמצח חרבות ושולח אחרים להחזיק בהן.

כבוד היושב-ראש, אתמול הצעתי לכנסת לערוך משאל-עם, כדי שהציבור יכריע כשהממשלה אינה מסוגלת להחליט, כדי שהציבור יתן לממשלה הנחיה ברורה ומסמכת: למען סיפוח או למען החזרת שטחים או למען פדרציה עם מדינה פלשתינית.

אין זמן לתכות עד לבחירות בעוד שנה וחצי. והרי בבחירות יעמדו לפני הציבור בעיות רבות אחרות. בשנה וחצי זו אנו עלולים לאבד את עולמנו, את השלום שהוא, ורק הוא, פירושו בטחון.

אני עומד להגיש הצעת חוק פרטית למען עריכת משאל-עם כזה, ואם מישור כאן מפקפק בנכונות הדברים שאמרת לגבי דעת העם — יתן את ידו לעריכת משאל כזה.

כבוד היושב-ראש, בהימנעי היום מהצבעה אני מביע אי-אמון בממשלה, ועוד יותר — אי-אמון מוחלט, קיצוני וטוטאלי במגיש הצעת אי-האמון.

ישמא תאמרו: "נכון, לסיעה הזאת אין קולות, אבל יש קולות לסיעות דומות המבטאות את אותן ההשקפות". אבל אותו סקר של "מכון גיל" הוכיח שכל המפלגות הדוגלות בפיורש בסיפות השטחים נמצאות בירידה. נח"ל והמרכז החופשי גם יחד יהיו בכמה עשירות של אחוז, ובודאי לא עלו.

אם כן, היכן הקריאה הגדולה לסיפוח, הועקה להח-נחלתו ישמא תאמרו: "אין זה נוגע למפלגות. בארץ אין אנשים מצביעים בעד מפלגות בגלל דעותיהם בעניינים עקרוניים". אדרבא, נבדוק מה הן דעות הציבור — ולא בלשון של פראות, אלא בלשון של מחקרים מד-עיים, מוסמכים, אוניקטיביים.

מכון "החף" ערך, על-פי הזמנת העתון "דבר", סקר מדעי על-פי מידגם מייצג. גם את הגתונים שלו הלכתי לבדוק בעצמי. התוצאות יכלו להדהים כל מי שאינו נמצא במגע מתמיד עם הציבור.

בעד סיפוח השטחים דוגלים עכשיו 22%, שהם פחות מרבע מן האוכלוסיה העברית. פחות מרבע! וזה אחרי כל ההמולה של הצעקנים, של כמה וכמה חברי כנסת, של שני עתוני הערב ההמוניים. פחות מרבע. ואילו בעד רעיון הקמתה של מדינה פלשתינית, רעיון שאני נציגו הגלוי היחידי בבית הזה, ושום עתון וזולת עתוני אינו תומך בו, שאין לו אף נציג אחד בממשלה — תמכו באותו סקר מדעי 41% — כמעט מחצית האוכלוסיה היהודית.

ובעיקר, 78% של האוכלוסיה היהודית הכריזה שהיא רוצה בשלום מעל הכל. ושלום של כטחון, שלום במקום סיפוח.

ישמא תאמרו: "זו דעת הציבור היום, אבל היא יכולה להשתנות". אכן — היא משתנה. אבל בכיוון הפוך, כיוון אחד ויחיד, נגד הסיפוח, למען שלום פלשתיני. והראיה — משאל קודם על עתיד השטחים נערך ביולי 1967 על ידי "מכון גיל", ואז היו נדעין 33% — קצת פחות משליש — בעד סיפוח. קצת פחות משליש, שהפ-כו עתה פחות מרבע. ואילו בעד מדינה פלשתינית היו אז רק 14%, שנהפכו עתה ל-41%. זה השינוי שחל תוך השענה חודשים, מול מחדלי הממשלה, זוהי התפכחות הציבור.

ישמא תאמרו: "האחוז הכללי אינו חשוב, חשוב מה אומר הנוער, הדור הצעיר". גם על כך יש תשובה מד-עית, מדייקת, אוניקטיבית. לפי אותו סקר של "גיל" עיקר הדוגלים בסיפוח היו מעל גיל ארבעים. באוכלוסיה שממחת לגיל ארבעים — עיקר האוכלוסיה של חטיבות המילואים — היו 10% פחות בעד סיפוח מאשר באוכלו-סיה שמעל גיל ארבעים. 10% פחות לסיפוח, יותר לשלום.

ישמא תאמרו: "כך אומרים האזרחים, אבל מה אומ-רים הלוחמים, מה אומרים הכובשים, מה אומרים אלה ששילמו בדמם בעד כיבוש השטחים האלה?"

העליתי כאן אתמול על נס את דברי החייל הרא-שון בישראל, הרמטכ"ל חיים בר-לב שאמר: "חיסול הטרור יבוא כאשר יימצא הסדר ופתרון לפלשתינאים". הסדר ופתרון לפלשתינאים! עוד מזהירות באוזני קרי-אות הועם שהוטחו נגדי כאן כאשר אמרתי, מעל במה זאת, את אותם הדברים עצמם.

— הצעת סיעת המרכז החופשי להביע אי-אמון לממשלה (ש. תמיר, לוח, מיקוניס) —

היינו צפויים או לסיכון תמור של בטחוננו ועתידנו הלאומי.

מעמדות של אמונה בשלום, על שאיפה לשלום, של חתירה לשלום-אמת בין ישראל לערב, אנו שוללים גם את מדיניות „העובדות המוגברות“ בשטחים המוחזזים, בין שהן היאחזויות, התנחלויות וכל סוג אחר של עובדות ושמאחוריהן מזדקק שטן הסיפוח הטריטוריאלי, אשר בשמו ולשמו הוגשה הצעת אי-האמון על-ידי חבר-הכנסת תמיר, תוך החגשת המקרה האחרון של ההתנחלות כבתרון.

חשאי חבר-הכנסת תמיר לנסות לשכתב את ההיסטוריה מלפני 11 חודש בסך הכל. זה עכשיו באופנה — לשכתב תולדות מאורעות שונים, גדולים וקטנים. אך לא יישכח ולא יותן להשכיח, כי בבוקר ה-5 ביוני 1967, בבוקר הראשון לקרבות מלחמת ששת הימים, הכריזו על דעת כל העם — גם ראש הממשלה וגם שר הבטחון — כי לא לשם כיבושים טריטוריאליים יצאנו למלחמה, אלא להגנת קיומנו וקיום עצמאות ישראל. הצלת הקיום והעצמאות — זה הושג, והכיבושים הטריטוריאליים, שלא לשמם לחם צה"ל והעם כולו, המצויים בידיו, יש להופכם למנוף במאבק על השלום הישראלי-ערבי ולא למנוף של סתימת הגולל על השלום לפי הקונפקציה הסיפוחיסטית של „שטח משוחרר לא יוחזר“.

ואם שיללתי את הנימוקים ושהצעת אי-האמון של חבר-הכנסת תמיר, הרני לציון גם בקווים כלליים — בגלל סייגי הזמן — במה מתבטאת התנגדותנו לאספקטים שונים של מדיניות הממשלה כלפי המשבר הישראלי-ערבי הנוכחי. נתחיל, באמת, מעניין חברון. כידוע, הרי שניים שלושה שרים מקצוות פוליטיים שונים, אך מאוחדים בלהט הסיפוחים מנקודות-מבט שונות, גמ' דו אומר לסייע ואולי אף לזיום מעשה התנחלות בתחבורה — ללא אישור הממשלה, ללא ידיעת שר הבטחון הממונה על השטחים המוחזקים. הם עשו ומוסיפים להרחיב את ידיעת העשייה בנידון, בלי שום לב להשלכות הפוליטיות והבין-לאומיות המזיקות ולמורת-הרוח של האוכלוסיה הערבית עצמה. בשום מדינה תקינה לא ייתכן דבר כזה. רק בממשלה של אנרכיה לאומית אפשר דבר כזה. ואם ממשלה כזאת אינה מגיבה — ולא בפעם הראשונה — על הפרות כאלה, על נוהג של הפקדות מצד שר פלוגי או אלמוני בשטחים עדינים עד למאד, הרי זאת עדות לאופייה המסויים של ממשלת „הליכוד“, לא-יכולת להתמודד עם החוגים הקיצוניים בתוכה, מכיוון שגם חלק מן המתונים בתוכה נוטה אף הוא אחרי „קצת סיפוחים“.

הסתירות והניגודים הפנימיים בתוך הממשלה צפים כשמן על פני המים, ונופך התחרות השלטונית האשית המעורב בכל אלה אינו מוסיף לוויית-הן לישראל. המצב הזה מחבל, כאמור, בדימוי של ישראל בעולם ויותר מכך — באפשרויות של יציאת שלום ישראלית פעי-לה. את הדרך אל המשא-ומתן משבשות קשה לא רק ההכרזות המלחמתיות של שליטי ערב, אלא גם ההכרזות האנטי-ישראליות של השרים שלנו — של תאבי הסיפוחים בעיקר, הכרזות המוציאות את השטחים המוחזקים או חלק מהם מכלל דיון עם המדינות הערביות. את הדרך אל המשא-ומתן משבשים גם המחללים של הממשלה בשטחים המוחזקים, אי-נקיטת האמצעים הדי-

שמואל תמיר (המרכז החופשי):

אם אקטיביזם פורנוגרפי ודפטיסם מדיני — אין לנו ויכוח,

הי"ר ק. לוח:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת מיקוניס.

שמואל מיקוניס (מק"י):

כבוד הישיבה-ראש, כנסת נכבדה. לאחר עשומעת את התרבותו של חבר-הכנסת יאבנר, שכביכול הוא הנציג היחידי של הפתרון הפלשתינאי, דבר שהוא למד אותו באיחור של שנים רבות מפי המפלגה הקומוניסטית הישראלית, הגני להודיע כי אמנע מהצבעה על הצעת אי-האמון לממשלה של חבר-הכנסת תמיר מטעם סיעת המרכז החופשי, מכיוון שמצד אחד אני שולל את כל הנימוקים ושהעלה המציע, ומצד שני אני מתנגד גם לכמה אספקטים במדיניות הממשלה כלפי המשבר הישראלי-ערבי הנוכחי.

על מה ולמה פוסל חבר-הכנסת תמיר את ההצהרה הגבוהה של הנציג הישראלי הקבוע באו"ם בדבר נכונות ישראל להסכם שלום באמצעות ישירות בראשות יארינג ולדיון על הגשמת החלטות מועצת הבטחון מיום 22 בנובמבר על כל סעיפיה? הוא פוסל אותה, מכיוון שהג' שמתה של אותה החלטה, תוך דחיית הפרשנות השרית ורתית כלפיה מן הצד הערבי ותומכיו, מניחה פתרון הבעיות השגויות במחלוקת בין הצדדים, ואילו פני המציע לא לגבולות קבע מוכרים ובטוחים אלא להתפשטות טריטוריאלי, לסיפוח כל השטחים המוחזקים למדינת ישראל; לא לפתרון בעיות אלא לסיבוכן והח' דפתן מעמדות ההפרתקנות והדון-קישוטיות כאחד, כשה- ביטוי להן הוא „אני ואפסי עוד“.

חבר-הכנסת תמיר פוסל את החלטת מועצת הבטחון, מכיוון שהגשמתה היתה מביאה לעמנו את נצחון עניין השלום המוחל, ואילו הוא מעדיף שטח על פני שלום, אף במחיר הודאות של הליכה ממלחמה למלחמה; מכיוון שהגשמתה היתה סותמת תהומות של איבה ערבית-ישראלית, ואילו המציע חש כנראה בטוב גם כמצב הנתון. המציע אינו חושש כלל לעיוות דמות עמנו כאשר הוא מנסה להפוך אותו לכובש ולמדכא של העם הולת. חבר-הכנסת תמיר יודע גם בלי משאלי דעת-הקהל האחרונים, כי השלום הוא משאת-נפשו של עם ישראל, של העם היהודי בעולם כולו, כי השלום ייכון על יסוד של צדק לשני הצדדים, לישראל ולערב כאחד. ואילו הוא מרעיש עולמות בסיסמת התעתועים „שטח משוחרר לא יוחזר“, הגורמת נזק מדיני גדול לישראל באזור ובעולם. בסיסמה זו מגסים להפוך את קרקע השלום לאדמה חרוכה.

העם, חבר-הכנסת תמיר, עייף לא רק להורגים אלא גם למרפדים לו דרך להרג נוסף. חזון השלום ומש' את-הנפש של העם לשלום, המבוטאים בפי יהי מי יהיה — בציבור או בממשלה —, זה לא „גטואיסם“ אלא „האנטי-גטואיסם“ המובהק, החזון והמאבק שישאל לא תטיל את עצמה אל תוך גטו באזור המזרח התיכון.

לו חיללה רכש המציע לצד מדיניותו המיכה ניו-כרת כציבוריות הישראלית, היתה ארצנו נדחפת למבוי סתום ולבידוד מחלט אף בקרב העם היהודי בעולם.

חוברת כ"ד, ישיבה רע"ט

—הצעת סיעת המרכז החופשי להביע אי-אמון לממשלה (מיקוניס, לוז) ; מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת (לוז, ליאור) ; שאילתות ותשובות (לוז, ורדיגר, דיין, כהן-צידון) —

ניים ביותר תודות לרפיון זה של הממשלה, למרות קיומה של תודעה לאומית ריאליסטית ואחריות בקרב חלק ניכר של הציבוריות הישראלית, המעלה על נס את השלום כציווי הלאומי העליון של ישראל.

הרפיון המודרך של ממשלת „הליכוד הלאומי“ מזמן גם ויוסיף להזמין לחצים מן החוץ שאינם לטובת השלום ועצמאות ארצנו. רפיון זה אינו נותן ולא יתן לפתח שיקול לאומי עצמאי לאור צורכי השלום והבטחון של ישראל ושל האזור. הגיעה העת, מכבר הגיעה העת, שבמקום הממשלה המכונה עצמה „ממשלת הליכוד הלאומי“ תבוא פורמאציה ממשלתית אחת, שתשקף את אותו הליכוד הלאומי הממשי הקיים בקרב העם, שיעדו הראשי והעיקרי הוא השלום. ושינוי כזה יתרום גם לייבוש אותן הביצות החברתיות, המשמשות מקור ניקה וזינוק לתאבי הסיפוחים וההתפשטות הטריטוריאליזם.

היו"ר ק. לוז :

אנו נגישים להצבעה על ההצעה להביע אי-אמון לממשלה.

הצבעה

בעד ההצעה להביע אי-אמון לממשלה — 3	
נגד — 64	
נמנעים — 8	
ההצעה להביע אי-אמון לממשלה לא נתקבלה.	

ב. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היום הונח על שולחן הכנסת לקריאה שניה ושלישית : חוק המילווה לבטחון המדינה, תשכ"ח—1968 — שיחזור מוועדת הכספים.

היו"ר ק. לוז :

גשמע עתה הודעה מפי מזכיר הכנסת על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

מזכיר הכנסת ה. ליאור :

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע כי

ג. שאילתות ותשובות

היו"ר ק. לוז :

נעבור לשאילתות ותשובות. אבקש את שר הבטחון לעלות לדוכן ולהשיב על שאילתות של חברי כנסת.

1. נתונים על פרסומי משרד הבטחון

חבר הכנסת א. ורדיגר שאל את שר הבטחון ביום ז' בטבת תשכ"ח (6 בפברואר 1968) :

אודה לבכודו אם ישיבני :

1. מהו מספר הפרסומים שמשרדך מוציא לאור?
2. למי מיועדים הפרסומים הנ"ל?
3. מה תפוצתם של הפרסומים האלה?
4. מה גודלו של התקציב הכספי המוקצב לפרסום מים אלה?
5. האם נערך סקר כדאיות ביחס לפרסומי משרדך?
6. אם נערך — מתי ומה הוכיח?

שר הבטחון מ. דיין :

לשאלה 1 : ישמעון אחד, ושני ירחונים, תשעה בטאונים תקופתיים (מקצועיים — צבאיים) וכעשרים

ספרים בעריכת „מערכות“ וקצין חינוך ראשי של צה"ל. לשאלה 2 : עיקר יעודם של הבטאונים — לחלוקה פנימית בקרב כוחות צה"ל. הספרים מיועדים לקציני צה"ל ולציבור האזרחי.

לשאלה 3 : תפוצתו של „במחנה“ — למעלה מ-32 אלף עותקים.

תפוצת יתר הבטאונים נעה בין אלפיים לאחד-עשר אלף עותקים.

לשאלה 4 : תקציב הבטאונים — 1,115,300 לירות לשנה. הסכום המוחזר ממכירות — 685,000 ל"י ; תקציב הספרים הוא — 750,000 ל"י. המתכסה בכללו ממכירות. לשאלות 5—6 : התשובה שלילית.

2. הסדרים ותקציב להסעת חיילים

חבר הכנסת ש. כהן-צידון שאל את שר הבטחון ביום כ' בטבת תשכ"ח (19 בפברואר 1968) :

בהופיעי בערבי „שאלות ותשובות“, וגם בשומעי תלונות חיילים בהודמנויות ושונות, נוכחתי לדעת שהחייל

5. מניעת הפסד זמן בלימודים אקדמיים**על-ידי הארכת תקופת השירות הצבאי**

חבר-הכנסת מ. ח. שטרן שאל את שר הבטחון ביום ז' באדר תשכ"ח (7 במארכס 1968):

הארכת תקופת השירות הצבאי של חיילים בשירות סדיר יוצרת בעיה קשה לגבי מספר לא קטן של צעירים, שכוונתם היתה עם שחרורם בשנת 1968 להתחיל בלימודיהם האקדמיים בתשכ"ט-1968/69.

אי לכך אבקש את כבוד השר להשיב לי:

האם יתיבחק אפשרות למציאת הסדר או תיאום בין משרד הבטחון ובין המוסדות להשכלה גבוהה, כדי שפיגור של כמה שבועות או חודשים בתאריך שחרורם של חיילי ישראל הצעירים לא יגרום לכך ששכר נאמנותם ומסירותם יוצא בהפסד של עוד שנת לימודים אקדמית ושלמה?

שר-הבטחון מ. דיין:

יעדתי-משנה מיוחדת של ועדת החוץ והבטחון נתמנתה לדון בנושא זה.

6. פעולות „אל-פתח" ואבידותיהם

חבר-הכנסת י. תמיר שאל את שר הבטחון ביום י"ב באדר תשכ"ח (12 במארכס 1968):

מפיקוד „אל-פתח" נמסר — לפי הפרסומים בעתוני היום — ש„הם יעברו לפעולות נקם ביישוב האזרחי", חאת בהנמקות כגון „רדיפת ערביי פלשתינ" וכי'.

בקשר לפרסום מאיים זה אבקש את השר להשיביני:

1. האם היו פעולות „אל-פתח" עד כה מכוונות רק לתחומים צבאיים?

2. אם לאו — מה היו פגיעות „אל-פתח" ביישוב האזרחי הישראלי וכמה מעשי רצח וחבלה בוצעו במי-שור זה?

3. כמה מספר התבליגים מאנשי הטרור שחדדו לישראל מעבר לגבולה, כמה מהם נהרגו בהתנגשויות בכוחות הבטחון, כמה מהם נפצעו וכמה נתפסו ונכלאו?

שר-הבטחון מ. דיין:

לשאלה 1 — לא. הפעולות יעד כה הופנו בעיקר נגד מטרות אזרחיות.

לשאלה 2 — מאז מלחמת ששת הימים ועד 3 באפריל בוצעו 53 התנכלויות לתחבורה בסבישים וכדרכי-עפר, 7 פגיעות במסילות-ברזל, 20 חבלות במבני-מגורים, 28 פגיעות במפעלי חרושת, מיתקני מים וחשמל וצינו-רות 26 מקורי ירי והפגזה על יישובים (בכלל זה ירי ממזרח לירדן) ו-19 זריקות רימומים.

לשאלה 3 — אין אפשרות להעריך מספרם המדויק של החחדרים. אבידות אנשי „אל-פתח" מאז המלחמה ועד 3 באפריל מסתכמות ב-91 הרוגים, 42 פצועים ו-1640 גנצורים.

7. הטיפול בגלגלים שהוקמו בנתיב הקרבות**על ירושלים**

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את שר הבטחון ביום י"ד באדר תשכ"ח (14 במארכס 1968):

על פי ידיעות בעתונים, מתכוונת הוועדה להנצחה,

לים מתמרמרים קשות על כך ישעליהם להמתין שעות בצדי כבישי ארץ ישראל כדי לזכות בהסעה חינם („טרומפ").

כבוד השר מתבקש להשיביני:

1. מה נעשה ומה ניתן להיעשות כדי שהחיילים לא יצטרכו להמתין זמן כה ממושך בצדי הכבישים למצוא הסעה למחוז הפצט?

2. מהו הסכום שקואופרטיב „אגד" לתחבורה וקו-אופרטיב „דן" לתחבורה ויתר מפעלי ההסעה הציבורית מוכנים לקבל כדי ישיעו חינם אין סוף חיילים במדים?

שר-הבטחון מ. דיין:

לשאלה 1: המטה הכללי מפעיל אמצעי תובלה שונים, כגון חבט תובלתי צבאי, חבט שכור — כולל אוטובוסים ורכבות — להסעתם של חיילים לחופשה הגי-לה או לחופשת סוף שבוע והחזרתם ממנה. התקציב השנתי להסעות חיילים מגיע לסך 2,331,600 לירות. לשאלה 2: סכום גדול פי כמה וכמה.

3. הציוד הצבאי שנתפס מידי**ארגוני הטרור**

חבר-הכנסת י. תמיר שאל את שר הבטחון ביום כ"א בשבט תשכ"ח (20 בפברואר 1968):

יואל נא השר להשיביני:

מהו הציוד הצבאי שנתפס מאז תום מלחמת ששת הימים מידי „אל-פתח" ויתר ארגוני הטרור ומאיה מקורות הוא?

שר-הבטחון מ. דיין:

תת-מקלעים — 157; רובים — 235; מקלעונים — 33; מרגמות 60 מ"מ — 5; בזוקות — 21.

כלי הנשק הנ"ל הם מתוצרת ושונה ובלתי-אחדה: א. תת-מקלעים — צ'ביה (סמובל), סין, גרמניה (שמי-סר), שוודיה ומצרים (קרל גוסטב) וכי'; ב. מקלעונים — ברית-המועצות (ר.פ.ד ו-ר.פ.ק), סין, בריטניה (ברן), צרפת (שאטו), ארצות-הברית (בכאוינג); ג. רובים — ברית-המועצות (קלצ'ניקוב), בלגיה (ג.ג.), ארצות-הברית (גורנד), קנדה ובריטניה (רובי שירות); ד. בזוקות — ארצות-הברית ובריטניה; ה. מרגמות — צרפת ובריטניה.

4. מספר הרשימות שניתנו למוסלמים מיהודה,**שומרון וסיני לעליה לרגל למכה**

חבר-הכנסת י. תמיר שאל את שר הבטחון ביום כ"ג בשבט תשכ"ח (22 בפברואר 1968):

יואל נא השר להשיביני:

1. כמה רשימות ניתנו למוסלמים מיהודה, שומ-רון וסיני לעלות לרגל למכה?

2. כמה מהם ניצלו וזכות זו יעד כה?

שר-הבטחון מ. דיין:

לשאלה 1 — 980.

לשאלה 2 — 953.

6. אילו הם הסוגים ומה הן הכמויות של הנשק, התחמושת וחומרי הנפץ שנתפסו אצל חבלנים, או בכל דרך בלתי-חוקית אחרת, על-ידי כוחות הבטחון הישראליים, מאז תום מלחמת ששת הימים ועד למועד מתן התשובה?

שר-הבטחון מ. דיין:

לשאלה 1 - עד 22 באפריל, כ-100.

לשאלה 2 - 330.

לשאלה 3 - 686.

לשאלה 4 - 219.

לשאלה 5 - 4.

לשאלה 6 - כ-500 כלים, 60,000 כדורים וטונות חומר נפץ.

10. דברי אלוף רתבעם זאבי בהיאחזות

נחל סיני

חבר-הכנסת א. אבנרי שאל את שר הבטחון ביום כ"ח באדר תשכ"ח (28 במאדרס 1968):

אלוף רתבעם זאבי, ועוזר ראש אג"ם, אמר בעליה על הקרקע של היאחזות נחל סיני, כי ההיאחזות נאחזת בשטח "המשוחרר", ושצה"ל היה בו כבר שלוש פעמים (1948, 1956, 1967), אך הפעם לא יעזוב אותו.

שאלותי הן:

1. האם אמר אלוף זאבי את הדברים המיוחסים לו לעיל?

2. אם לא אמר -

א. האם נשא האלוף זאבי דברים כלשהם בעת העליה על הקרקע?

ב. האם דיבר על עתיד השטח הנידון?

ג. אם כן - מה אמר?

ד. אם אמר האלוף זאבי את הדברים המיוחסים לו לעיל - האם נאמרו הדברים גם על דעת שר הבטחון?

שר-הבטחון מ. דיין:

לשאלה 1 - כן.

לשאלה 2 - קציני הצבא אינם מעבירים את תוכן דבריהם בהופעות הפומביות לאישור שר הבטחון.

11. אבידות הלגיון הערבי בפשיטת צה"ל

ב-21 במאדרס 1968

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את שר הבטחון ביום כ"ח באדר תשכ"ח (28 במאדרס 1968):

אבקש את כבוד השר להשיבני:

1. מה ועל-פי הערכת משרד הבטחון הוא מספר אבידות הלגיון הערבי בפשיטת צה"ל על יחידות "אל-פתח" ביום 21 במאדרס 1968?

2. כמה טנקים אבדו ללגיון הערבי בפשיטת צה"ל ביום 21 במאדרס 1968, ומה הנזק לציוד צבאי אחר שנגרם לו?

שר-הבטחון מ. דיין:

לשאלה 1 - הוצגו קרוב ל-100; פצועים - כ-90.

לשאלה 2 - כ-46 טנקים; כ-10 תותחים; 10 כלי רכב ו-3 משטרות.

המורכבת מנציגי משרד הבטחון ונציגי עיריית ירושלים, להרוס את הגלעדים שהוקמו ספונטנית בנתיב הקרבות בירושלים והמציניים את מקום נפילתם של כמה מחיילי צה"ל.

כוונה זו עוררה מרידות בקרב המשפחות השכולות, ובקרב חבריהם לקרב של הנופלים.

אבקש את כבוד השר להשיבני:

1. האם יש תכנית להרוס את הגלעדים שהוקמו בנתיב הקרבות על ירושלים על-ידי חברי הנופלים, לציון מקום נפילתם של חללי צה"ל?

2. האם הוצגו לפני משרד הבטחון השגותיהן של המשפחות השכולות ושל חברי הנופלים?

3. האם התנגדותן של משפחות החללים תניע את ועדת ההנצחה לשקול מחדש את עמדתה בעניין זה?

שר-הבטחון מ. דיין:

הטיפול בגלעדים, שהוקמו בנתיב הקרבות על ירושלים על-ידי חברי הנופלים, נמצא בידי עיריית ירושלים. ראש העיריה הודיע לנו, כי הנושא סוכם חיובית בינו ובין המשפחות השכולות.

8. יחס המצרים לשבויי מלחמה ישראליים

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את שר הבטחון ביום י"ד באדר תשכ"ח (14 במאדרס 1968):

אבקש את כבוד השר להשיבני:

1. האם על-פי האינפורמציה שמסרו בשבועם קציני צה"ל וחזילים שהיו שבויים בידי המצרים, קיימו המצרים את אמנת ז'נבה בעניין שבויי מלחמה?

2. אם לא קויימה אמנה זו למבי ושבוינו - מה היו התריגות ממנה?

שר-הבטחון מ. דיין:

לשאלה 1: בתקופה הראשונה - לא. לאחר מכן שופר היחס וקויימו הוראות אמנת ז'נבה.

לשאלה 2: שבוינו הוחזקו בשני השבועות הראשונים במעצר בודד, בתנאים היגייניים ותזונתיים גרועים, הוכו ועונו על-ידי חוקריהם.

9. מרטים על פעולות החבלנים

חבר-הכנסת ש. תמיר שאל את שר הבטחון ביום י"ט באדר תשכ"ח (19 במאדרס 1968):

אבקש את כבוד השר להשיבני:

1. מה מספר החבלנים, לסוגיהם, שנהרגו שעה שפעלו או שניסו לפעול נגד יעדים ישראליים, מאז תום מלחמת ששת הימים ועד למועד מתן התשובה?

2. מה מספר החבלנים אשר נדונו על-ידי בתי-דין, מאז תום מלחמת ששת הימים ועד למועד מתן התשובה?

3. מה מספר העצורים החשודים במעשי חבלה, או בקשר עם קבוצות החבלנים, והמחכים לדינם, מאז תום מלחמת ששת הימים ועד למועד מתן התשובה?

4. מה מספר העצורים על-פי תקנות מינהליות, מאז תום מלחמת ששת הימים ועד למועד מתן התשובה?

5. מה מספר המגורשים אשר הוצאו משטח ישראלי והשטחים המשותרים מכוח הוראה מינהלית, מאז תום מלחמת ששת הימים ועד למועד מתן התשובה?

ד. חוק המילווה לבטחון המדינה, תשכ"ח - (1968 *) (קריאה שניה וקריאה שלישית)

היו"ר ק. לזו :

אנחנו עוברים לסעיף כ"ח בסדר היום: חוק המילווה לבטחון המדינה, תשכ"ח-1968, קריאה שניה ושלישית. רשות הדיבור ליושב-ראש ועדת הכספים, חבר-הכנסת קרגמן.

ישראל קרגמן (יו"ר ועדת הכספים) :

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה. הגני מתכבד להביא לכנסת לקריאה שניה ושלישית את חוק המילווה לבטחון המדינה, תשכ"ח-1968.

ועדת הכספים נחכנסה לדיון בהצעת החוק עוד אמש, מיד לאחר החלטת הכנסת להעביר אליה את הצעת החוק. הוועדה הכניסה בהצעה מספר תיקונים והיא מגישה אותה לקריאה שניה ושלישית על דעת כל חבריה. חברי הכנסת, הוועדה שמעה בשביעות רצון שהפצת מילווה הבטחון והקדם נעשתה על-ידי הבנקים ללא כל עמלה, והיא מביעה בטחוניה שגם הפעם ינהגו בדרך נאה זו.

הוועדה מביעה תקוותה ואמונתה, כי תושבי הארץ ישתפו עצמם ברצון ברכישת המילווה לצורכי הבטחון, כל אחד לפי יכולתו, במסגרת ההסדרים שיתקבלו על-ידי גופים ציבוריים.

נאמץ ידיהם של כל אלה שיתנו מכוחם ומרצם להפצת מילווה זו, שכולו קודש לבטחון המדינה. הסתייגות לחבר-הכנסת מיקוניס.

היו"ר ק. לזו :

רשות הדיבור לחבר-הכנסת מיקוניס, להנמקת ההסתייגות.

שמואל מיקוניס (מק"י) :

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה. אני מציע שבמקום סעיף קטן (א) של סעיף 10 יבוא סעיף קטן (א) עם שני סעיפים-משנה, (1) ו-(2). סעיף (1) אומר: „לא יוכה מעביד משכר עובדיו כל סכום המיועד לרכישת איגרות-חוב“. אני מתכוון לאותו סעיף 10, אשר בו מדובר על כך שמעביד שניכה משכר עובדיו סכום המיועד לרכישת איגרות-חוב וכן אדם המחזיק בסכום כלשהו מבכספי הוולת המיועד למטרה האמורה, חייבים להעביר סכומים אלה במשך זמן מסוים לממשלה. כוונתי בהצעה זו לשמור על האופי של מילווה מרצון. אם זה נועד להיות מילווה מרצון ואם מדברים פה על כך שמעביד חשאי לנכות משכר עובדיו, הרי זה מטיל צל על המושג הזה של מילווה מרצון. לכן אומר אני, שהמעביד לא צריך לנכות משכר עובדיו כל סכום. מי שרוצה להתנדב, כל עובד שירצה לתרום למילווה הבטחון - ואנחנו בטוחים שהרוב המכריע של העובדים ירצה להתנדב מרצון וישתתף במילווה הבטחון - ימצא את הדרך, כולם בעצמם ימצאו את הדרך איך לתת את הסכומים האלה, איך לקנות את איגרות המילווה, כפי שעושה זאת כל עצמאי, כפי שעושות זאת חברות ההון, או שיפנה לבנק, או שיפנה להסתדרות או שיפנה לאיגוד המקצועי

שלו - יפנה לכל מקום שהוא. אבל כל יהא משולב המושג הזה של מילווה בטחון מרצון ועם המושג של ניכוי על-ידי מעביד מאת עובדיו בסכום זה או אחר.

הדבר השני הוא, שלא ייגבו סכומים לרכישת איגרות-חוב מעובד ושהכנסתו החדשית קטנה מ-600 לירות. צריך להיות איזה קריטריון מצד אלה אשר פונים אל ציבור השכירים ומבקשים ממנו לקנות איגרות מילווה הבטחון. בוודאי שיימצאו גם כאלה - ואני חושב שיימצאו רבים כאלה - אשר משתכרים פחות מ-600 לירות וירצו להשתתף במילווה הבטחון. אבל מצד אלה שיפנו לציבור צריך להיות איזה קריטריון אשר יגבין כי הממשלה אמנם מתחשבת במצב השכירים, מתחשבת באלה שמשתכרים פחות מ-600 לירות, והיא אינה תובע את אפילו מעובד המשתכר פחות מ-600 לירות להשתתף בזה. אם ירצה להשתתף - כל הכבוד, ובוודאי יהיו רבים שירצו להשתתף.

זו הכוונה של הסתייגותי לחוק מילווה בטחון המדינה.

היו"ר ק. לזו :

רשות הדיבור ליושב-ראש ועדת הכספים.

ישראל קרגמן (יו"ר ועדת הכספים) :

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה. אבקש את הכנסת לדחות ולא לקבל את ההסתייגות של חבר-הכנסת מיקוניס.

לפי חוק הגנת השכר אין מעביד חשאי לנכות משכרו של העובד, אלא אם העובד פונה אל המעביד ומבקש ממנו בכרוב לנכות ממשכורתו, למטרה מסוימת, סכומים מסוימים - כגון מס אחיד, או תרומות ושונות, או מילווה, ומילווה בטחון - על אחת כמה וכמה. לכן, אם העובדים, במקום עבודה מסויים, מתוך רצונם החופשי והטוב יפנו אל המעביד בכרוב, ויאשרו זאת בחתימותיהם, ויבקשו ממנו לנכות משכרם לרכישת מילווה הבטחון - מצווה לעשות זאת, כדי שמילווה הבטחון יופץ באמת וכדי שייכנסו כספים לקופת המדינה, כי הלא זו המטרה. אולם שום מעביד לא יוכל לנכות לפי רצונו שלו או לפי החלטתו של מישהו אחר סכומים כלשהם, אלא רק על סמך פניה בכרוב, חתומה בחתימת ידו של העובד, לנכות ממשכורתו.

החלק השני של ההסתייגות סותר את דבריו של חבר-הכנסת מיקוניס בתחילת הנמקתו. אם זה מילווה מרצון של כל אחד, מדוע יש להגביל זאת ל-600 לירות? הלא אין גובים את המילווה לפי חובה שבחוק. המילווה הוא חופשי. יכול להיות - ואני בטוח בכך - שהרבה עובדים ועצמאיים, אשר הכנסתם קטנה, ירגישו חובה לאומית להשתתף בפעולה הזאת, וכל אחד לפי יכולתו ירים את התרומה הזאת. גם אדם בעל הכנסה של 300 לירות, שירצה להשתתף במילווה הבטחון מרצון, אין להגבילו ואין לומר מראש: „עד 600 לירות. כאמור, אין המילווה אין גובים על פי חובה שבחוק. לכן אין לקבל גם את חלקה השני של ההסתייגות בדבר ההגבלה

חוברת כ"ד, ישיבה רע"ט, י' אייר תשכ"ח (8 מאי 1968)
 - חוק המילווח לבטחון המדינה (קרגמן, לוז) -

הי"ד ק. לוז:

לסעיפים 11-14 אין הסתייגויות.

הצבעה

סעיפים 11-14 נתקבלו.

הי"ד ק. לוז:

אני מעמיד את החוק להצבעה בקריאה שלישית.

הצבעה

חוק המילווח לבטחון המדינה, תשכ"ח-1968,

נתקבל.

הי"ד ק. לוז:

הישיבה הבאה ושל הכנסת - ביום ב' הבא, בשעה 16.00. ישיבה זו נעולה.

וזאת, מפני שדווקא היא סותרת את מגמת החופשיות, את המגמה ושל מילווח מרצון, שכל אחד יכול לרכוש מאגרותיו.

משום כך מבקש אני לא לקבל את ההסתייגות.

הי"ד ק. לוז:

אנחנו עוברים להצבעה. לסעיפים 1 ועד 9 אין הסתייגויות.

הצבעה

סעיפים 1-9 נתקבלו.

התיקון של חבר-הכנסת ש. מיקוניס לסעיף 10 לא נתקבל.

סעיף 10, בנוסח הוועדה, נתקבל.

הישיבה נעלה בשעה 13.57.

נספחות

א. סדר-היום לישיבה רע"ו

ישיבה חוגגית של הכנסת למלאת עשרים שנה
למדינת ישראל

ב. סדר-היום לישיבות רע"ז – רע"ט

- א. שאלות. טו. חוק הגנת הדייר (הוראות שונות), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- ב. חוק המילוה לבטחון המדינה, תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- ג. חוק התקציב (מס' 2) לשנת 1968/69, תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- ד. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 13), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- ה. חוק מסים עקיפים (מס ששולם ביתר או בחסר), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- ו. חוק לקיום תוקף של תקנות ההגנה (כספים), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- ז. חוק החזרת תשלומים (התקנת טלפון וטלקס), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- ח. הרג בדרכים (הצעת חברת-הכנסת ט. סנהדראי) – סיכום הדיון.
- ט. חוק שירותי הכבאות (תיקון), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- י. חוק זכיון ים המלח (תיקון), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- יא. חוק החסינויות וחכויות היתר הדיפלומטיות והקונסולריות, תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- יב. חוק הרשות להשכלה גבוהה (הוראה ומחקר), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- יג. חוק הגוער (טיפול והשגחה) (תיקון), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- יד. חוק לתיקון פקודת סימני סחורות (מס' 3), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- טו. חוק הגנת הדייר (הוראות שונות), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- טז. חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- יז. חוק לתיקון פקודת ביטוח כלי רכב של מנוע (סיכוני צד שלישי) (מס' 2), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- יח. חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (מס' 12) (תיקון טעויות), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- יט. חוק נכי רדיפות הנאצים (תיקון מס' 2), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- כ. חוק יישוב סכסוכי עבודה (תיקון), תשכ"ח–1968 (קריאה ראשונה).
- כא. בעיית צווי ריתוק (הצעת חברת-הכנסת ת. טובי).
- כב. פיקוח על טיב המזון ואיכותו (הצעות חברת-הכנסת ש. רוזן וש. ארבלי-אלמוזלינו).
- כג. הצעות מעשיות להגברת העליה מארצות הרווחה (הצעת חברת-הכנסת ב. אבניאל).
- כד. חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון), תשכ"ז–1967 (קריאה ראשונה).
- כה. חוק למניעת הונאה בכשרות, תשכ"ז–1966 (קריאה ראשונה).
- כו. חוק לתיקון פקודת החוק הפלילי (מס' 26), תשכ"ה–1965 (קריאה ראשונה).
- כז. הצעת סיעת המרכז החופשי להביע אי-אמון לממשלה.
- כח. חוק המילוה לבטחון המדינה, תשכ"ח–1968 (קריאה שניה ושלישית).

ג. הצעת חוק המילוה לבטחון המדינה, תשכ"ח – 1968

1. **הרשאה ללווה**
הממשלה מורשית בזה לקבל, בשם המדינה, מילוה למטרות בטחון בסכום כולל שלא יעלה על 300 מיליון לירות ולהוציא למטרה זו איגרות חוב.
2. **הוצאה בסדרות**
איגרות החוב יוצאו בסדרות ויהיו למוכ"ז או רשומות על שם, או מקצתן למוכ"ז ומקצתן רשומות על שם, הכל לפי שיקבע שר האוצר בתקנות לגבי כל סדרה.
3. **תשלום וערובה**
הסכומים המשתלמים לפי איגרות החוב וכל החוצ-
- אות הכרוכות בביצוע חוק זה ישולמו מתוך הכנסותיה הכלליות ומתוך נכסיה של המדינה.
4. **הנהלת המילוה**
הנהלת ענייני המילוה (להלן – המינהלה) תהיה בידי בנק ישראל.
5. **תנאי המילוה**
(א) שר האוצר יקבע בתקנות לגבי כל סדרה עניינים אלה:
(1) סך כל שויה הנקוב;
(2) יום הוצאתה;

10. חובת המנחה או המחזיק

(א) מעביד שניכח משכר עובדיו סכום המיועד לרכישת איגרות חוב וכן אדם אחר המחזיק בסכום כלשהו מכספי הוולת המיועד למטרה האמורה, חייבים להעביר סכומים אלה לבנק ישראל או למוסד פיננסי שבאמצעותו ירכשו איגרות החוב תוך 30 יום, שייחשבו לגבי מעביד - מהיום שבו ניכח משכר עובדיו, ולגבי אדם אחר - מהיום שבו החל להחזיק בסכום כאמור.

(ב) העובר על הוראות סעיף קטן (א), דינו - מאסר שישנה חודשים או קנס 5000 לירות לכל חודש של איחור.

(ג) נעברה עבירה לפי סעיף זה על-ידי חבר בני אדם, יואשם בעבירה גם כל מי שבעת ביצוע העבירה היה חבר מינהלה פעיל, מנהל, מזכיר, נאמן, בא-כוח או חשב ראשי או יחיד של אותו חבר, אם לא הוכיח אחד משני אלה:

- (1) העבירה נעברה שלא בידיעתו;
- (2) הוא נקט בכל האמצעים הסבירים להבטחת מניעת העבירה.

11. פטור ממס בולים

איגרות החוב והעברתן פטורות ממס בולים.

12. חתימה

איגרות החוב ישאו את דמות חתימותיהם של שר האוצר ושל החשב הכללי.

13. רכישת איגרות חוב ללא הוצאת איגרות

שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות כללים שלפיהם רשאית המינהלה, על אף האמור בחוק זה, לנהל רישום של איגרות חוב שנרכשו על-ידי מוסד בנקאי כמשמעותו בחוק בנק ישראל, תשי"ד-1954¹, ושל העברת זכות עליהן ממוסד בנקאי למשנהו בלי להוציא את איגרות החוב שנרכשו או הועברו כאמור; לעניין סעיף זה דין חבר הבורסה לניירות ערך בתל-אביב דין חברת "גמול" בע"מ כדין מוסד בנקאי.

14. ביצוע ותקנות

שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו, ובלבד שתקנות לפי סעיפים 5 ו-6 יותקנו לפני הוצאתה של כל סדרה ומשהותקנו לא יהיו נתונות לשינוי.

(3) שיעור הריבית שתשולם על איגרות החוב, דרכי תשלומה ומועדיה, ובלבד ששיעור הריבית על איגרות חוב הצמודות למדד יוקר המחיה לא יעלה על 6% לשנה;

(4) דרכי פדיון של איגרות החוב ומועדי הפדיון;

(5) שוויין הנקוב של איגרות החוב;

(6) נוסחן של איגרות החוב.

(ב) תקנות לפי פסקאות (3) ו-(4) טעונות אישור ועדת הכספים של הכנסת.

6. תנאים מיוחדים

שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות לגבי כל סדרה -

(1) שקרן וריבית של איגרות החוב יהיו צמודות, הצמדה מלאה או חלקית, למדד יוקר המחיה, לפי התנאים שנקבעו;

(2) שהריבית לא תתיה חייבת בשום מס המוטל על הכנסה, או שהמס המוטל עליה לא יעלה על 25%.

7. פנקס האיגרות על שם

(א) המינהלה תנהל פנקס שבו יירשמו שמותיהם ומעניהם של בעלי איגרות החוב על שם ושויין הנקוב של האיגרות.

(ב) הפנקס ישמש ראיה לכאורה לכל עניין הרשום בו כדין.

8. העברת איגרות החוב

(א) איגרות חוב למוכ"ז ניתנות להעברה במסירה.

(ב) איגרות חוב על שם ניתנות להעברה בכתב העברה חתום על-ידי המעביר והנועבר; כתב ההעברה יימסר למינהלה והיא תרשום את ההעברה.

9. הסכם להפצת איגרות חוב

שר האוצר רשאי לבוא לידי הסכם עם אדם שיקבל על עצמו הפצת איגרות החוב או שיערוב להפצתן, כולן או מקצתן, ולשלם לו עמלה כפי שיקבע שר האוצר בתקנות באישור ועדת הכספים של הכנסת דרך כלל או לסדרה פלוגית.

הסתייגות לחוק הנ"ל

לסעיף 10

ש. מיקוניס מציע:

במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) (1) לא ינכה מעביד משכר עובדיו כל סכום המיועד לרכישת איגרות חוב;

(2) לא ייגבו סכומים לרכישת איגרות חוב מעובד שהכנסתו החודשית קטנה מ-600 לירות."

סיכום הישיבות

ישיבה דע"ו (ח' באייר תשכ"ח - 6 במאי 1968)
היו"ר - ק. לוז.

לאחר דברי-פתיחה מפי יושב-ראש הכנסת ק. לוז
נשא חברי-הכנסת ד. בן-גוריון דברו לציון היום לפני
הכנסת ואורחיה.

ישיבה דע"ו (ח' באייר תשכ"ח - 6 במאי 1968)
היו"ר - ק. לוז; מ. סרדינס.

א. מזכיר הכנסת ה. ליאור הודיע על המסמכים שהונחו
על שולחן הכנסת.

ב. שר-האוצר פ. ספיר הביא לקריאה ראשונה חוק
המילווה לבטחון המדינה, תשכ"ח-1968, וחוק
התקציב (מס' 2) לשנת 1968/69, תשכ"ח-1968.
בוויכוח השתתפו: ש. לורנץ, ז. צור, י. בדר, מ. חוני,
ו. שם-טוב, א. בהיר, א. שוטסק, ת. טובי.

ג. השר י. גלילי מסר הודעה אישית.

ישיבה דע"ח (ט' באייר תשכ"ח - 7 במאי 1968)
היו"ר - א. בן-אליעזר; ר. הקטין.

א. סגן מזכיר הכנסת א. צידון הודיע על המסמכים
שהונחו על שולחן הכנסת.

ב. אזניה (יו"ר ועדת הכנסת) הודיע על חילופי גברי
בוועדות הכנסת.

ג. שר-החקלאות ח. גבתי השיב על 11 שאלות של
חברי הכנסת: ש. מיקוניס, ש. אלוני, א. אבנרי,
א. ורדיגר, ד. לוי, ש. תמיר, מ. סרדינס, ש. רוזן.
שר-המסחר-והתעשייה ז. שרף השיב על 10 שאלות
תות של חברי הכנסת: י. תמיר, ג. פלד, ש. כהן-
צידון, ש. מיקוניס, ש. רוזן, ר. ארזי, ש. אלוני.

סגן שר החינוך והתרבות א. ידלין השיב על 4
שאלות של חברי הכנסת: א. חביבי, א. ורדיגר,
מ. אונא, א. טיאר.

ד. בהמשך הדיון על חוק המילווה לבטחון המדינה,
תשכ"ח-1968, וחוק התקציב (מס' 2) לשנת
1968/69, תשכ"ח-1968 (קריאה ראשונה), השתתפו:
י. גולן, א. ורדיגר, א. אבנרי, ש. מיקוניס,
י. קרגמן, ש. ז. אברמוב, י. פישר, מ. ביבי, שר-
האוצר פ. ספיר השיב למתווכחים.

הוחלט: להעביר את שני החוקים לוועדת הכספים.

ה. סגן שר האוצר צ. דינשטיין הביא לקריאה ראשונה
חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 13), תשכ"ח-
1968. בוויכוח השתתפו: א. גולדשטיין, י. גולן.

ישיבה דע"ט (י' באייר תשכ"ח - 8 במאי 1968)

א. ש. תמיר הגיש הצעה להביע אי-אמון לממשלה.
ראש הממשלה ל. אשכול השיב להצעה. מ. פרוש,
א. חביבי, א. אבנרי וש. מיקוניס מסרו הודעות.

הוחלט: לא לקבל את ההצעה.

ב. מזכיר הכנסת ה. ליאור הודיע על המסמכים שהונחו
על שולחן הכנסת.

ג. שר-הבטחון מ. דיין השיב על 11 שאלות של חברי
הכנסת: א. ורדיגר, ש. כהן-צידון, י. תמיר, מ. ח.
שטרן, ש. תמיר, א. אבנרי.

ד. י. קרגמן (יו"ר ועדת הכספים) הביא לקריאה שניה
חוק המילווה לבטחון המדינה, תשכ"ח-1968.
בוויכוח השתתפו: ש. מיקוניס, י. קרגמן השיב לו.
הוחלט: לקבל את החוק.

